

УДК 811.161.2'255.4=112.2:821.161.2.09(092)
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/35-7-16>

Оксана МАТВІЙШИН,
orcid.org/0000-0002-6679-3782

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри мовної та міжкультурної комунікації
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(Дрогобич, Львівська область, Україна) oxana-tu@ukr.net

СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ З ПОГЛЯДУ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ

У статті досліджуються особливості відтворення стилістичних фігур і тропів німецькою мовою, що окреслюють основні штрихи перекладацького методу О. Кобилянської. Предметом для аналізу послужили твори малого формату (В. Стефаніка, Марка Вовчка, Л. Мартовича) у перекладах О. Кобилянської німецькою мовою. Зіставний аналіз оригінальних і перекладних текстів засвідчив, що відтворення синтактико-стилістичних засобів цілком мовою включає, крім поняття смислу, образність, експресивність та емоційний вплив на читача. У статті виділені перекладацькі здобутки і втрати О. Кобилянської, способи та методи перекладу, які відображають адекватність відтворення стилістичних ресурсів синтаксичних засобів. Крім віднайдення прямих німецькомовних відповідників і аналогів, домінує також метод дескриптивної перифрази, компенсації, гіперонімічного перейменування. Зважаючи на білінгвізм та бікультуралізм перекладачки, емоційно забарвленими в текстах перекладу виступають архаїзовані синтаксичні форми та використання загальнолітературних слів замість діалектних. У процесі дослідження визначено, що негативними відтінками перекладацької техніки О. Кобилянської виступає вільне трактування стилістичних фігур, що надає їм рис розмовно-просторічного характеру, та їх опущення, а також самовільні розширення тексту, що знижує рівень адекватності її перекладів. Окрему увагу звернуто на синтаксичні одиниці, зокрема на довжину і структуру речень, трансформація яких у перекладах О. Кобилянської відповідає специфіці граматичної побудови німецькомовного речення. Заміна простих речень складними, заміна складних сполучникових речень на безсполучникові і навпаки зумовлені певними мовними нормами і традиціями. У процесі аналізу продемонстровано, що використання різного роду трансформацій синтаксичних одиниць забезпечило збереження емоційно-експресивної складової частини оригінальних текстів. Перекладацький коментар синтактико-стилістичних одиниць засвідчив пильну увагу О. Кобилянської до ритмомелодики оригіналу, досягнення «функціональної подібності» перекладу, тенденція до зведення до мінімуму перекладацьких втрат.

Ключові слова: художній текст, переклад, стилістична фігура, троп, метод відтворення, трансформація.

Oksana MATVIYISHYN,

orcid.org/0000-0002-6679-3782

Candidate of Philological Sciences,

Associate Professor at the Language and Intercultural Communication Department

Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

(Drohobych, Lviv region, Ukraine) oxana-tu@ukr.net

STYLISTIC METHODS FROM THE POINT OF VIEW OF TRANSLATING PRACTICE OF OLGA KOBLYANSKA IN GERMAN

The peculiarities of the reproduction of stylistic figures and tropes in German language, which outline the main touches of the O. Koblyanska translation method, are investigated in the article. The subject of the analysis served the prose works of V. Stefanyk, Marko Vovchok, L. Martovych in the German-speaking translations of O. Koblyanska. A comparative analysis of the original and translated texts showed that the reproduction of syntactic and stylistic means in the target language includes, in addition to the notion of meaning, imagery, expressiveness and emotional influence on the reader. The article highlights the translation gains and losses of O. Koblyanska, methods of translation, which reflect the adequacy of the reproduction of stylistic resources of syntactic means. In addition to the direct German-language analogues found, the descriptive periphrasis, compensation, hyperonymic renaming are also dominant. Given the translation's bilingualism and biculturalism, archaic syntactic forms and the use of general literary words instead of dialects are emotionally colored in translation texts. The negative interpretations of O. Koblyanska's translation technique are the free interpretation of stylistic figures, which gives them a character of colloquial style and their omission, as well as unauthorized extensions of the text, which reduces the level of adequacy of its translations. Particular attention is paid to the syntactic units, in particular, the length and structure of sentences, the transformation of which in O. Koblyanska's translations corresponds to the specific of grammatical construction of the German-speaking sentence. Replacing simple sentences with complex ones, replacing complex conjunctive sentences with disjunctive ones and vice

versa are predetermined by certain linguistic norms and traditions. In the process of the analysing, it is shown that the use of various transformations of syntactic units ensured the preservation of the emotional and expressive component of the original texts. A translation commentary on syntactic stylistic units heeded to the melody and rhythmic structure of a work under translation, achievement of the functional similarity of the translation, tendency to minimizing translation losses.

Key words: *fiction text, translation, stylistic device, trope, method of reconstruction, transformation.*

Постановка проблеми. Однією із ключових проблем сучасного перекладознавства виступає проблема відтворення цільовою мовою стилістичних особливостей оригіналу. Експресивно-зображувальні елементи не лише служать засобом збагачення мови, а й підкреслюють творчу індивідуальність автора, тому так важливо не просто відтворити їх засобами іншої мови, а зберегти їх. Адекватно передані стилістичні ресурси оригіналу, зокрема тропи і фігури, включають не лише поняття смислу, а й поняття образності, експресивності й емоційного впливу на читача. Еквівалентність результату перекладу, як зауважує Ю. Оболенська, відповідно до його комунікативної мети та прагматичного значення передбачає таку інтерпретацію тексту оригіналу, яка дає можливість досягнути його функціональної подібності в тексті перекладу. А це, своєю чергою, передбачає його стилістичну подібність, тобто досягнення еквівалентності зображувальних засобів, яка не може зводитися до формальної тотожності мовних елементів (Оболенская, 2006: 141). Особливого теоретичного та практичного значення набуває проблема відтворення стилістичних ресурсів у царині українсько-німецького перекладу.

Аналіз досліджень. Основні штрихи щодо відтворення синтактико-стилістичних засобів іншою мовою закладені у працях вітчизняних теоретиків і практиків перекладу В. Комісарова, Л. Латішева, Т. Кияка, А. Федорова й інших. Ця тема є актуальною і серед сучасних науковців, зокрема, І. Смушинська розглядає стилістичні фігури в українсько-французькому бінарному зіставленні (Смушинська, 2013: 302–308), К. Новікова досліджує методи відтворення стилістичних фігур і тропів у процесі українсько-англійського художнього перекладу (Новікова, 2016: 272–276), Н. Любчук окреслює шляхи передачі окремих стилістичних засобів художніх творів німецькою мовою (Любчук, 2010: 62–66).

Проведена дослідницька праця заслуговує високої оцінки, однак результати наукових робіт не висвітлюють способи відтворення стилістичних засобів німецькою мовою в перекладах О. Кобилянської. Окремі аспекти щодо перекладацького почерку О. Кобилянської закладені в наукових розвідках Я. Погребенник (Погребенник, 2005: 55–58), ґрунтовний аналіз її перекладацького методу висвітлюють дослідження О. Матві-

їшин (Матвіїшин, 2011: 11–12). Однак вважаємо доцільним висвітлити способи перекладу низки інших синтактико-стилістичних фігур українською письменницею.

Мета статті. Головна мета статті полягає у виявленні особливостей відтворення тропів, фігур і синтаксичних одиниць у німецькомовних перекладах О. Кобилянської. *Об'єктом* дослідження є твори української малої прози та їх німецькомовні варіанти О. Кобилянської, *предметом* аналізу – стилістичні фігури й синтаксичні одиниці оригіналів та способи їх перекладу цільовою мовою. Мета статті зумовлює вирішення таких *завдань*: 1) провести зіставний лінгвостилістичний аналіз оригіналів та їх перекладів; 2) обґрунтувати шляхи відтворення емоційно-експресивних засобів художньої прози німецькою мовою; 3) визначити головні риси перекладацької техніки О. Кобилянської.

Виклад основного матеріалу. Важливим засобом стилістичного ефекту в художньому тексті слугує повтор. Через низку різнопланових повторів відбувається художнє увиразнення мови твору та зміцнення її образно-емоційних властивостей, за допомогою повторів «образ розвивається, росте, одягається новими додатковими відтінками, підсилюється його узагальненість» (Коцюбинська, 1960: 48). У відтворенні цієї стилістичної фігури О. Кобилянська вдається до модифікацій. Так, не становило труднощів для перекладачки відтворити *лексемний повтор* на рівні того ж еквівалента: «Робота дожидає; *треба* жити, *треба* діло робити, *треба* горенько терпіти» (Вовчок, 1989: 262) – “*Meiner hartt die Arbeit; leben muß man, tätig muß man sein, Schmerz muß man erdulden*” (Wovtschok, 1903: 78). Німецькомовний варіант перекладу звучить значно піднесеніше не лише через збережені повтори, а й завдяки формі прислівникового родового відмінка (die Form des adverbialen Genetivs), яка служить синтаксичним архаїзмом. Емоційно-оцінне значення повтору зберігається і в його відтворенні через компенсацію: «*Поправляй, поправляй, братчику!*» (Мартович, 1982: 292) – “*Ja-ja – mein Brüderchen, mach es nur besser, nur immer besser!*” (Martowych, 1905: 514). Значущість повтору як стилістичного засобу відзначається передусім його специфічним інтенсивним впливом логічного або експресивно-емоційного відтінку на читача. З-поміж усіх видів повторів вирізняється підсилювальний повтор, коли дублюється та

сама лексема, але в супроводі інших слів, які увиразнюють її експресивні властивості. Якщо відтворення лексемного чи морфемного повторів не завжди знаходять своє повноцінне втілення в тексті перекладу, то в передачі *посилювального повтору* О. Кобилянська виявляє свою майстерність – у всіх відібраних прикладах перекладачка намагається зберегти повторювані лексеми оригіналу: «*Йдете ви, ідуть діти за деревищем, ідуть люди*» (Стефаник, 2001: 106) – “*Da gehet Ihr, gehen die Kinder hinter dem Sarge, geht eine Menge von Menschen, und der Pfarrer ganz voran*” (Stefanyk, 1903: 125). За збереження повторів у наведеному прикладі (та й у багатьох інших) спостерігається розширення тексту, яке виступає однією з характерних рис її перекладацького методу, що, своєю чергою, знижує рівень майстерності результатів її праці. Особливо виразністю характеризується також *кільцевий повтор*, який знаходить своє адекватне відтворення німецькою мовою – у всіх проаналізованих прикладах О. Кобилянська зберігає повторювані лексеми початку і кінця: «*Ой нема, бідний світе, нема*» (Стефаник, 2001: 51) – “*Es gibt kein Aufkommen <...> du arme Welt <...> gibt keines*” (Stefanyk, 1903: 124). До недоліків перекладацького методу О. Кобилянської віднесемо також і часті пропуски повторів, що деякою мірою знижує емоційно-експресивне наповнення тексту. Емоційно підсилені завжди виступають повтори, видозмінені різноманітними словотвірними одиницями. Для їх відтворення О. Кобилянська, крім дескриптивної передачі, часто добирає семантично рівноцінні одиницям оригіналу німецькомовні аналоги, які все ж не повністю розкривають стилістичну піднесеність цієї фігури: «*Зосталась я сама-саміська*» (Вовчок, 1989: 261) – “*Mühsam, unter fortwährenden Leiden schleppe ich mich mutterseelenallein dahin*” (Wowtschok, 1903: 78).

Серед усіх інших стилістичних фігур варто виділити уважне ставлення перекладачки до відтворення *анафор*, зокрема лексичних. О. Кобилянська вдало трансформує повторювані мовні елементи на початку речень, проте дещо знижується експресивна насиченість контексту через опущення повторюваних одиниць у середині речень та через незначні синтаксичні модифікації, наприклад, об’єднання кількох речень в одне, як у такому уривку: «*Аби їм голову у суботу змити, а в неділю білу сорочку аби дати. Аби вони чорні не ходили, аби їх нендза не їла. А найдужче, аби ви, мамо, на найменшу, Марійку, позір дали. Аби воно, маленьке, не слинило сорочки та аби воно не плакало*» (Стефаник, 2001: 106) – “*Damit ihnen der Kopf am Samstag gewaschen, und am Sonntag*

ein weißes Hemd gegeben werde, damit sie nicht schmutzig umhergehen, und Ungeziefer sie nicht quäle. Möchtet Ihr doch Mutter auf das Kleinste, die Marijka, Obacht geben, damit es das Hemd mit Speichel nicht beschmutze, und dass es nicht weine” (Stefanyk, 1903: 125). З ритмічного малюнка цього уривка видно, що, максимально наблизившись до оригіналу, О. Кобилянська передає ритм та інтонацію, які здебільшого поєднуються з відповідно дібраними образами й лексикою, хоча загалом покутські діалектизми Стефаникових новел у перекладі знаходять своє вираження через загальнолітературні мовні одиниці. Такий підхід О. Кобилянської до відтворення діалектної лексики варто вважати позитивним, оскільки спеціальні мовно-регіональні одиниці не можуть мати відповідностей із тим же маркуванням у регіональному варіанті чи діалекті іншої мови.

Засобом художнього увиразнення слугує також *полісиндетон*, який своєрідно пом’якшує перехід від однієї частини речення до іншої. Здебільшого О. Кобилянська не відтворює цієї стилістичної фігури, що призводить до втрати логічного й емоційного акцентування кожного зі складників висловлювання: «*<...> а всі вже зілля знав: і як зветься, і де й коли процвітає, і яким цвітом, і коли пташки у вирій одлітають, і коли прилітають з вирію – усе він теє знав*» (Вовчок, 1989: 256) – “*<...> so kannte er bereits alle Kräuter, benannte sie mit Namen, kannte auch Zeit und Ort der Blüte, wusste auch die Zeit, wann und welche Vögel in wärmere Länder zogen und von dort wiederkehrten. Alles das wusste er ganz genau*” (Wowtschok, 1903: 75).

Актуалізація безсполучникового поєднання низки елементарних речень – *асиндетон* – використовується здебільшого для передачі різних у часі і/або у просторі, проте взаємопов’язаних етапів однієї події. Безсполучниковий виклад, за допомогою якого забезпечуються виразність, стислість та стрімкість розповіді, хоча і зберігається в німецькомовному варіанті (досить часто з деякими пунктуаційними видозмінами), проте через досить довільне трактування тексту втрачає свою стилістичну вагомість, тим самим знижується експресивний рівень перекладу: «*Вийжали три тройки. Усе новобранці. За ними рід іде, провждає»* (Вовчок, 1989: 260) – “*Drei Trojkas waren aufgefahren, vollgestopft mit den Neueinberufenen und den Verwandten und Freunden, die sie begleiten wollten*” (Wowtschok, 1903: 77). Наступний приклад може слугувати яскравим взірцем адекватного відтворення асиндетону в поєднанні із градацією: «*Бери, муч, катуй, ріж на кусні*» (Мартович, 1982: 292) – “*Nimm mich hin, köpfe mich, haue mich*

in Stücke” (Martowych, 1905: 480). Отже, зберігши безсполучниковість, О. Кобилянська відтворює експресивну значущість градації, яка підкреслює образне значення, передає наростання почуття, нагнітає все конкретніші й вагомiші асоціації. Тут добре відтворено стилістичний ефект висловлення, його смислове й емоційне значення.

Не залишається поза увагою О. Кобилянської передача різних типів *паралельних конструкцій*: «<...> я припливу до тебе, припливу не наймитом – вільним козаком, Катре» (Вовчок, 1989: 107) – «<...> kehre ich heim zu dir, *kehre auf den Fluten des Dnjeper zurück*, jedoch nicht als Diener, als freier Kosake, Katrje” (Wowtschok, 1903: 99); «Не плаває – літає Семен Дніпром» (Вовчок, 1989: 107) – “Simon fährt nicht auf dem Dnjeper, er fliegt” (Wowtschok, 1903: 98). Як бачимо, у перекладі збережено паралелізм, проте їхня стилістична вагомість суттєво знижена, насамперед через досить вільне трактування та безпосередні розширення тексту, через що ця стилістична фігура набуває рис розмовно-просторічного характеру. За словами О. Матвіїшин, перекладацький аналіз стилістичних засобів у практиці О. Кобилянської засвідчує, що «ефективним способом відтворення тропів виступає взаємозаміна образів, яка базується на близькості лінгвістичної природи і структурних моделей експресивних елементів творення художньої дійсності оригіналу» (Матвіїшин, 2017: 356).

Чималі стилістичні можливості, які ґрунтуються на досить розвиненій синонімії характерних для нього явищ, має синтаксис. Відчуття художньої активності синтаксичних відношень допомагає зрозуміти своєрідність поетичного мислення, наблизитися до розуміння психології творчості, індивідуального стилю митця (Коцюбинська, 1960: 107). Зазвичай синтаксичний рівень визначає стиль та манеру кожного автора, які досить складно відтворити в перекладі. Одному художнику слова притаманна, скажімо, прозора чітка мова, коротка, максимально чітка фраза, іншому – довгі і не завжди плавні періоди й ускладнений виклад, що вимагає уважності та роздумів, інакше кажучи, кожний індивідуальний стиль має свій арсенал найтиповіших зворотів.

Основною синтаксичною одиницею виступає речення, експресивно-художнє значення якого зумовлюється його структурою, інтонаційною та логічною завершеністю, довжиною та пунктуаційним оформленням, які потрібно враховувати під час перекладу. Виходячи з особливостей синтаксичного рівня кожної мови, перекладач повинен максимально наближатися до норм мови

перекладу, керуватись водночас змістом повідомлюваного. Розглянемо ті типи речень, що цікаві з перекладознавчого погляду.

Одним із засобів збагачення стилістичних можливостей мови є функціонування односкладних та неповних синтаксичних побудов, зміст та стилістичне осмислення яких розкривається лише на тлі більшого або меншого контекстуального цілого. Здебільшого структурна неповнота речень є стилістично вмотивованою. Спеціальний пропуск окремого елемента концентрує увагу на семантико-стилістичному спрямуванні висловлювання. З усіх розглянутих прикладів неповні речення відтворено згідно з нормами граматики німецької мови; зазвичай на місці пропущених перекладачка вводить додаткові лексичні одиниці: «Уранці гомін та тривога по двору» (Вовчок, 1989: 107) – “Am nächsten Morgen *herrscht im Hause Angst und Verwirrung*” (Wowtschok, 1903: 101). Уведення відповідних членів речення зумовлено насамперед мовою перекладу, яка, своєю чергою, створює своєрідну дилему: з одного боку, недопустимість неприродних уживань деяких конструкцій, що диктується мовною нормою перекладу, з іншого – необхідність збереження духу художнього твору, збереження іншомовних структур, необхідних за логікою самого тексту. Такий підхід О. Кобилянської можна пояснити хіба що її чіткою орієнтацією на специфіку граматичної побудови німецькомовного речення.

Своєрідною можна вважати позицію О. Кобилянської у відтворенні складних речень, зокрема їхньої довжини. Саме довжина і структура речення вважаються постійними чинниками синтаксису художнього тексту і сприймаються як автоматизовані чинники. Проаналізовані складні речення, крім перестановки підрядного речення в межах складнопідрядного, зазнають також інших трансформацій, як-от: I. Заміна простих речень складними і навпаки: «Любо він пісні виспівує, було, ясними зорями. Голос його по всьому селі розлягається. Отже, й виспівав собі дівчину любу та гарну» (Вовчок, 1989: 258) – “Durch seine *prachtvolle Stimme*, die er in sternenhellen Nächten durch das ganze Dorf ertönen ließ, hatte er sich ein schönes, liebes Mädchen errungen” (Wowtschok, 1903: 76). II. Заміна складних сполучникових речень на безсполучникові і навпаки: «По вулицях почали свати походжати: тільки й чуєш, як дівчата хваляться» (Вовчок, 1989: 79) – “Auf der Straße wurden die Brautwerber sichtbar und schon hörte man das *Prahl* der Mädchen” (Wowtschok, 1903: 115).

Висновки. Зіставний аналіз першотворів української малої прози та їхніх німецькомовних варі-

антів засвідчив високий рівень перекладацької майстерності О. Кобилянської щодо відтворення синтактико-стилістичних фігур. Здебільшого перекладачка зберігає експресивно виражені мовні засоби (різного роду повтори, анафори); через розбіжності мовних систем спостерігаються зміна граматичної структури речень, дода-

вання чи опущення слів. Використання різного роду трансформацій синтаксичних одиниць забезпечили збереження емоційно-експресивної складової частини оригінальних текстів. Перспективу подальших наукових розвідок убачаємо в дослідженні способів перекладу інших стилістичних фігур, метафор та епітетів, німецькою мовою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вовчок Марко. Народні оповідання. Київ : Дніпро, 1989. 271 с.
2. Коцюбинська М. Образне слово в літературному творі. Київ, 1960. 188 с.
3. Любчук Н. Проблема передавання лексичного повтору як засобу ритмізації прозового твору. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2010. Вип. 29. С. 62–66.
4. Мартович Лесь. Вибране : оповідання. Ужгород : Карпати, 1982. 224 с.
5. Матвійшин О. Стилістичний синтаксис як перекладацька проблема (на матеріалі німецькомовних перекладів О. Кобилянської). *Наукові записки. Серія «Філологічні науки»*. 2017. Вип. 154. С. 355–358.
6. Матвійшин О. Українська проза початку ХХ століття в перекладах німецькою мовою: лінгвокультурний вимір : автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.16. Київ, 2011. 20 с.
7. Новікова К. Методи відтворення стилістичних фігур і тропів у процесі перекладу художніх текстів (на матеріалі роману Е. А. По «Падіння дому Ашерів»). *Одеський лінгвістичний вісник*. 2016. Вип. 7. С. 272–276.
8. Оболенская Ю. Художественный перевод и межкультурная коммуникация. Москва : Высшая школа, 2006. 335 с.
9. Погребенник Я. Німецькомовний контекст творчості Ольги Кобилянської. Чернівці : Рута, 2005. 70 с.
10. Смуцинська І. Порівняння як стилістична фігура з погляду інтерпретації та перекладу. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2013. Вип. 2. С. 302–308.
11. Стефанік В. Моє слово. Новели й оповідання. Київ : Веселка, 2001. 319 с.
12. Martowitsch Ol. Ein Bauernsterben. *Ruthenische Revue*. 1905. Jg. 3. № 20. S. 474–488 ; № № 21–22. S. 507–518.
13. Stefanyk W. Ein Brief. *Ruthenische Revue*. 1903. Jg. 1. № 5. S. 123–125.
14. Wowschok Marko. Maksym Hrymaz. *Ruthenische Revue*. 1903. Jg. 1. № 4. S. 97–101.
15. Wowschok Marko. Zwei Söhne. *Ruthenische Revue*. 1903. Jg. 1. № 2. S. 74–79.

REFERENCES

1. Vovchok Marko. *Narodni opovidannia* [Folk stories]. Kyiv : Dnipro, 1989. 271 p. [in Ukrainian].
2. Kotsiubynska M. *Obrazne slovo v literaturnomu tvori* [A figurative word in a literary work]. Kyiv, 1960. 188 p. [in Ukrainian].
3. Liubchuk N. V. Problema peredavannia leksychnoho povtoru yak zasobu rytmizatsii prozovoho tvoru [The problem of lexical repetition transmission as a means of rhythmizing a prose work]. *Linguistic and conceptual pictures of the world*, 2010, vol. 29, pp. 62–66 [in Ukrainian].
4. Martovyich Les. *Vybrane : opovidannia* [Selected : stories]. Uzhhorod : Karpaty, 1982. 244 p. [in Ukrainian].
5. Matviishyn O. M. Stylistychnyi syntaksys yak perekladatska problema (na materialy nimetskomovnykh perekladiv O. Kobylianskoi) [Stylistic syntax as a translation problem (based on the material of O. Kobylyanska's German translation)]. *Scientific Notes. Series: Philological Sciences*, 2017, vol. 154, pp. 355–358 [in Ukrainian].
6. Matviishyn O. M. Ukrainska proza pochatku XX stolittia v perekladakh nimetskoiu movoiu: lnhvokulturnyi vymir [Ukrainian prose in German translations at the beginning of the 20'th century: the linguo-cultural aspect]. Kyiv, 2011. 20 p. [in Ukrainian].
7. Novikova K. O. Metody vidtvorennia stylistychnykh fihur i tropiv u protsesi perekladu khudozhnykh tekstiv (na materialy romanu E. A. Po "Padinnia domu Asheriv") [Methods of reproduction of stylistic figures and tropes in the process of translation of fiction texts (based on the novel by E. A. "The Fall of the Asher's House")]. *Odessa Linguistic Journal*, 2016, vol. 7, pp. 272–276 [in Ukrainian].
8. Obolenskaya Yu. *Khudozhestvennyy perevod i mezhkulturnaya kommunikatsiya* [Literary translation and intercultural communication]. M.: Vysshaya shkola, 2006. 335 p. [in Russian].
9. Pohrebennyk Ya. *Nimetskomovnyi kontekst tvorchosti Olhy Kobylianskoi* [The German-speaking context of Olga Kobylianska's work]. Chernivtsi : Ruta, 2005. 70 p. [in Ukrainian].
10. Smushchynska I. Porivniannia yak stylistychna fihura z pohliadu interpretatsii ta perekladu [Comparison as a stylistic figure in terms of interpretation and translation]. *Linguistic and conceptual pictures of the world*, 2013, vol. 2, pp. 302–308 [in Ukrainian].
11. Stefanyk V. *Moie slovo. Novely y opovidannia* [My word. Novels and stories]. Kyiv : Veselka, 2001. 319 p. [in Ukrainian].
12. Martowitsch Ol. Ein Bauernsterben. *Ruthenische Revue*, 1905, vol. 3, № 20, pp. 474–488; № № 21–22. pp. 507–518 [in German].
13. Stefanyk W. Ein Brief. *Ruthenische Revue*, 1903, vol. 1, № 5, pp. 123–125.
14. Wowschok Marko. Maksym Hrymaz. *Ruthenische Revue*, 1903, vol. 1, № 4, pp. 97–101 [in German].
15. Wowschok Marko. Zwei Söhne. *Ruthenische Revue*, 1903, vol. 1, № 2, pp. 74–79 [in German].